

at dømme efter, jeg har andre Kilder at øse Haab af. Inden jeg imidlertid gaar over til det, vil jeg dvæle lidt ved Sagens Forhistorie, ligesom den ærede Ordfører ud fra sit Synspunkt gjorde det, idet jeg i øvrigt skal henvise til den Pjece, der er omdelt til Tingets ærede Medlemmer, og som hedder „Heden og Hedebrugets Virksomhed“. Det var i Aaret 1906, at nogle Mændovre i Hedeegnen mellem Viborg og Herning rejste det Spørgsmaal, om man ikke burde søge Hedeopdyrkningen fremmet som en offentlig Sag ved at danne et Selskab, der støttede denne Sag. Og de Mænd, der her gik i Spidsen, var navnlig Pastor Østergaard, Frederiks, Hofjægermester Krabbe, Hald, og daværende Herredsfuldmægtig Esmann i Viborg. Der blev holdt et Møde i Karup den 3. Juli 1906 efter Indbydelse af Alhedens Mergelforsyning, og paa dette Møde nedsatte man et 7-Mands Udvalg, bestaaende af Herredsfuldmægtig Esmann, Hofjægermester Krabbe, Pastor Østergaard, Gaardejer Jens Nielsen, Sjørup, Assistent Holt, Kragssøhus, Skovrider Wøldicke, Stendalsgaard, og Gaardejer Philip Philipsen, Benslehøj. Dette Udvalg udarbejdede et Lovudkast og henvendte sig til Hedeselskabet, og Hedeselskabet stillede sig velvilligt til Tanken, men erklærede, at ihvorvel Arbejdet paa denne Sag var meget ønskeligt og fortjenstfuldt, maatte man fastholde, at Sagen laa udenfor Selskabets nuværende Virkeomraade. Efter at have haft nogen Indflydelse paa de endelige Vedtægter overtog Hedeselskabet Protektoratet over det Selskab, der saa dannedes selvstændigt, Selskabet „Hedebruget“.

Dette Selskab blev stiftet paa et Møde i Viborg den 27. November 1906, og dets Formaal angaves at være at virke for Hedens Opdyrkning til Agerland, hvor Forholdene egner sig dertil, dels ved at yde økonomisk Støtte til de Hedeboere, som indvinder Hede til Agerbrug, dels ved at udbrede Kendskab til, paa hvilken Maade og ved hvilke Midler Heden opdyrkes, særlig herunder Hedeselskabets, Statskonsulenternes og Landboforeningernes Erfaringer paa dette Omraade, og dels ved Medvirkning til Hedernes Udstykning og mulig Bebyggelse af Hedelodder til Afhændelse til selvstændige Landbrug. Organisationen formede sig paa den Maade, at der dannedes lokale Foreninger rundt omkring i Sognene og Kommunerne, og naar der var mindst 10 Medlemmer, var der Grundlag for en Forening, og denne

Forening valgte ud af sin Midte en Lokalbestyrelse paa 3 Medlemmer. De saaledes trindt omkring i Landet dannede Lokalforeninger, og de Bestyrelser, de valgte, har udført et overordentlig værdifuldt og ganske ulønnet Arbejde i denne Sag. De modtager og indstiller Ansøgningerne, afgiver Erklæring om Arealernes Godhed, fører Kontrol med Jordens Behandling og forsvarlige Mergling og udbetaler Tilskuddene til de enkelte Hededyrkere.

Efter at Sagen var forberedt saaledes paa Aastedet, sendtes der et Andragende til Regering og til Rigsdag, og den daværende Landbrugsminister Ole Hansen stillede Forslag til tredie Behandling af Finanslovsforslaget for 1907—08 om 1,500 Kr. til Selskabet, vel vidende, at dette uanselige Beløb var en ringe Begyndelse til det, der senere vilde følge. Finansudvalgets Ordfører, den nuværende højtærede Indenrigsminister, anbefalede paa hele Finansudvalgets Vegne denne beskedne Bevilling, idet han udtalte, at der er nu fundet Udvej til Løsning af et Spørgsmaal, som i Virkeligheden fra alle Sider har haft Sympati, og det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen) stod op og udtalte uforbeholdent sin Tilslutning til, hvad Ordføreren havde udtalt paa alle Udvalgets Medlemmers Vegne. Aaret efter stilledes der Forslag paa Rigsdagen om 15,000 Kr. til „Hedebruget“s Virksomhed. I det Indledningsforedrag, hvormed jeg aabnede Finanslovsforslagets Behandling i hint Efteraar, begyndte jeg med en Redegørelse for, hvorledes „Hedebruget“s Virksomhedsplan var; den gik nemlig ud paa, at der skulde ydes Tilskud ratevis, 3 Kr. pr. Td. Land efter første Pløjning, 4 Kr. efter anden Pløjning og endelig 18 Kr., naar Arealet var færdigbehandlet, merglet, gødet og tilsaaet med Sæd. Jeg paaviste Kredsløbet i denne Forretningssgang og sagde saa til sidst, at ligesom vi i det Aar stod med Begæringer vedrørende 4,000—5,000 Tdr. Land, vilde vi næste Aar staa med noget lignende, og at næstnæste Aar vilde Kredsløbet være fuldentt, saa vilde vi være naaede op til en Udgiftspost paa dette Omraade af mellem 100,000 og 125,000 Kr. Denne Forudsigtelse om, hvordan det vilde gaa, har i Virkeligheden holdt Stik, det har vist sig, at denne Formodning var rigtig. Men saa føjede jeg til, og det vil jeg gerne sige her igen ved denne Lejlighed: „Det betyder Landvinding, det. Jeg tror, at denne Sag nu er inde i et forstandigt, sundt og godt Spor. Der sidder trindt omkring i de jyske Egne mange